

Grozījumi

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā

(grozījumi stājās spēkā ar 30.12.2011.)

**Sociālo dienestu sociālā darba speciālistu metodiskās sanāksmes
2012.gada februāris - aprīlis**

Dace Zvirgzdiņa
LM Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības departaments

Pārejas noteikumu 22.punkts

22. Šā likuma 13.panta 1.¹ daļā* paredzēto atbalstu pašvaldībām valsts sniedz, veicot **līdzmaksājumu** par faktiskajiem izdevumiem **garantētā minimālā ienākumu līmeņa pabalsta izmaksu nodrošināšanai** par periodu **līdz 2012.gada 31.decembrim**, bet **dzīvokļa pabalsta izmaksu nodrošināšanai** — **līdz 2012.gada 30.aprīlim**. Valsts līdzfinansējumu pašvaldībām nepiešķir par pašvaldību maksājumiem, kas veikti, lai nodrošinātu garantētā minimālā ienākumu līmeņa pabalstu izmaksu pēc 2013.gada 1.janvāra un dzīvokļa pabalstu izmaksu pēc 2012.gada 1.maija.

* 13.pants. Valsts pienākumi sociālo pakalpojumu sniegšanā

(1¹) Valsts sniedz atbalstu pašvaldībām garantētā minimālā ienākumu līmeņa pabalsta un dzīvokļa pabalsta izmaksu nodrošināšanai iedzīvotājiem atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā piešķirtajiem līdzekļiem. Garantētā minimālā ienākumu līmeņa pabalsta un dzīvokļa pabalsta izmaksu nodrošināšanai nepieciešamos valsts budžeta līdzekļu piešķiršanas nosacījumus un kārtību nosaka Ministru kabinets.

5.pants. Sociālās palīdzības sniegšanas pamatprincipi (1)

(1) Sociālo palīdzību klientam sniedz, pamatojoties uz viņa materiālo resursu — ienākumu un īpašuma novērtējumu, individuāli paredzot katra klienta līdzdarbību

➤ *vecā redakcija - ... atbilstoši likumam “Par sociālo drošību”*

(3) Novērtējot klienta materiālos resursus:

1) nem vērā ienākumus, kas veidojas pēc nodokļu samaksas

➤ *MK 299. 15.p-ts – ienākumus deklarē apmērā, kas veidojas pēc valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu un iedzīvotāju ienākuma nodokļa samaksas*

5.pants. Sociālās palīdzības sniegšanas pamatprincipi (2)

(3) Novērtējot klienta materiālos resursus:

2) **par ienākumiem neuzskata:**

- piemaksu pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu
- bērna invalīda kopšanas pabalstu
- pabalstu invalīdam, kuram nepieciešama kopšana
- pabalstu par asistenta izmantošanu**
- pabalstu transporta izdevumu kompensēšanai invalīdam, kuram ir apgrūtināta pārvietošanās
- pabalstu ar celiakiju slimam bērnam
- pabalstus bērna piedzimšanas un personas nāves gadījumā**
- *vecā redakcija – bērna piedzimšanas pabalstu, apbedīšanas pabalstu*
- šajā likumā noteiktos pašvaldības sociālās palīdzības pabalstus**
- *MK 299. 14.p-ts – par ienākumiem šo noteikumu izpratnē nav uzskatāmi pašvaldības iepriekš izmaksātie sociālās palīdzības pabalsti*

37.pants. Sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanas nosacījumi (1)

*(vecā redakcija – pabalsta GMI līmeņa nodrošināšanai
piešķiršanas un izmaksas nosacījumi)*

- (1) Personai darbspējīgā vecumā, kura **vēlas saņemt sociālās palīdzības pabalstu**, izņemot vienreizēju pabalstu ārkārtas situācijā, un nestrādā (nav uzskatāma par darba ņēmēju vai pašnodarbināto saskaņā ar likumu “Par valsts sociālo apdrošināšanu”), **jāreģistrējas** Nodarbinātības valsts aģentūrā **kā bezdarbniekam**,
- *MK 299. “Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par **trūcīgu**” 2.4.p-ts – persona ir reģistrējusies NVA kā **bezdarbnieks vai darba meklētājs**, izņemot SPSP likuma 37.panta otrajā daļā minētos gadījumus*
 - *SPSP likuma 37.panta otrās daļas vecā redakcija – Nodarbinātības valsts aģentūrā nav jāreģistrējas personai, ja tā ir:*

izņemot gadījumu, ja persona ir:

37.pants. Sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanas nosacījumi (2)

- 1) invaliditātes pensijas, vecuma pensijas vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēja
 - *vecā redakcija – invalīds, kas saņem invaliditātes pensiju vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu*
- 2) sieviete grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma laikā, viens no bērna vecākiem vai cita persona bērna kopšanas periodā
 - *vecā redakcija - identiska*
- 3) viens no bērna invalīda vecākiem, ja bērns nesaņem piemērotus aprūpes pakalpojumus
 - *vecā redakcija - viens no bērna invalīda vecākiem*
- 4) **persona vecumā no 15 gadiem, kura iegūst izglītību** klātienē vispārējās vidējās vai profesionālās vidējās izglītības iestādē vai ir pilna laika studējošais augstskolā
 - *vecā redakcija – persona, kas vecāka par 15 gadiem un iegūst izglītību klātienē vispārējās vidējās vai profesionālās vidējās izglītības iestādē vai ir pilna laika studējošais augstskolā*

37.pants. Sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanas nosacījumi (3)

- (2) Sociālās palīdzības pabalstu klientam samazina par personai piešķirto daļu, vienlaikus ievērojot katra bērna tiesības un intereses, vai nepiešķir atsevišķi dzīvojošai personai, ja tā:
- 1) **atteikusies no līdzdarbības** vai noteiktā laikā **nav iesaistījusies** pasākumos **savas sociālās problēmas risināšanai**;
- *MK 550. 18.p-ts – ja kāds no pabalsta saņēmējiem **ļauņprātīgi nepilda vienošanos, piešķirtā pabalsta (GMI līmeņa nodrošināšanai) apmēru var samazināt** par līdzdarbības pienākumus nepildošās personas GMI līmeni.*

37.pants. Sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanas nosacījumi (4)

- 2) sniegusi **nepatiesas ziņas** vai **atteikusies sniegt ziņas** par ienākumiem, īpašumiem un **citiem apstākļiem**, kas raksturo klienta spēju nodrošināt pamatvajadzības un iesaistīties pasākumos **savas sociālās problēmas risināšanai**;
- *MK 550. 18.p-ts – Pabalstu samazina, ja pabalsta saņēmējs:*
- 18.1. nav sniedzis visas nepieciešamās ziņas par sevi;*
 - 18.2. nav izmantojis NVA piedāvātos pakalpojumus;*
 - 18.3. nav izmantojis iespēju vērsties pie ārsta, lai veiktu medicīnisko izmeklēšanu un ārstēšanu;*
 - 18.4. nav izmantojis iespējas gūt no valsts sociālās drošības sistēmas visus ienākumus, kas viņam pienākas;*
 - 18.5. nav ieradies sociālajā dienestā, lai novērtētu vienošanās izpildes gaitu.*
-

37.pants. Sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanas nosacījumi (5)

3) atrodas **prombūtnē ilgāk par kalendāra mēnesi un saņem sociālo vai ārstniecības pakalpojumu**, kura ietvaros tiek nodrošinātas personas pamatvajadzības, **atrodas ieslodzījuma vietā, sociālās korekcijas izglītības iestādē vai citu pamatotu iemeslu dēļ** nav iekļaujama ģimenes sastāvā.

➤ Atsauce pašvaldību saistošajos noteikumos uz SPSP likuma 37.panta otro daļu jāmaina!

37.pants. Sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanas nosacījumi (6)

- (3) Ja mainās ģimenes sastāvs, ģimenes (personas) **materiālā vai sociālā situācija**, pašvaldības **sociālais dienests no jauna izvērtē** klienta **atbilstību sociālās palīdzības saņemšanas nosacījumiem** un, ja nepieciešams, pieņem lēmumu par sociālās palīdzības pabalsta piešķiršanu vai atteikumu piešķirt sociālās palīdzības pabalstu
- *MK 299 12.p-ts – ja laikposmā, kad ģimenei (personai) noteikts trūcīgas ģimenes (personas) statuss, **būtiski mainās** ģimenes (personas) materiālā un sociālā situācija, pašvaldības sociālais dienests **var izvērtēt** ģimenes (personas) **atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam.***
- (4) Ja pašvaldības sociālais dienests konstatē, ka **klients spēj nodrošināt savas pamatvajadzības minimālā apmērā**, šim **dienestam ir tiesības atteikt** klientam **sociālās palīdzības pabalstu.**

38.pants. Ierobežojumi līdzdarbības pienākumu noteikšanā

(Izslēgts ar 15.12.2011. likumu, kas stājas spēkā 30.12.2011.)

39.pants. Pabalsta garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai apmēra samazināšana

(Izslēgts ar 15.12.2011. likumu, kas stājas spēkā 30.12.2011.)

39.¹ pants. Nepamatoti izmaksāto sociālās palīdzības pabalstu atgūšana

Pašvaldības sociālais dienests pieņem lēmumu par nepamatoti izmaksāto sociālās palīdzības pabalstu atgūšanu, **ja tas konstatē**, ka attiecīgais **pabalsts ir nepamatoti izmaksāts klienta vainas dēļ**, klientam sniedzot nepatiesu vai nepilnīgu informāciju vai nepaziņojot par pārmaiņām, kas varētu ietekmēt tiesības uz šo pabalstu vai tā apmēru. Lēmumu izpilda tiesu izpildītājs Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā, pamatojoties uz pašvaldības sociālā dienesta izpildrīkojumu.

Sociālais darbinieks primāri ir atbildīgs klienta priekšā

Latvijas sociālo darbinieku ētikas kodekss, 3.3.nodaļa “Sociālā darba standarti darbā ar klientiem”

Pieņēmusi Latvijas profesionālo sociālo un aprūpes darbinieku asociācijas kopsapulce, Rīgā, 2001.gada 10.maijā

12.pants. Pašvaldības sociālā dienesta pienākumi un tiesības (1)

(4) Pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības tos darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēc kārtas, izņemot šā likuma 37.panta pirmās daļas 1., 2., 3. un 4.punktā minētās **personas, iesaistīt:**

- 1) **darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos** (līdz divpadsmit stundām nedēļā, sadalot tās pa vairākām nedēļas dienām), kas rada labumu sabiedrībai un neaizvieto pašvaldības funkciju veicējus. Minētos pasākumus īsteno pašvaldībās, biedrībās vai nodibinājumos bez nolūka gūt peļņu. Pašvaldības sociālais dienests slēdz līgumu ar darbspējīgo klientu, līgumā paredzot pasākumu vietu, laiku, abu pušu tiesības, pienākumus un atbildību;
 - 2) **darbos** pašvaldības teritorijā, slēdzot darba līgumu uz noteiktu laiku ar darbspējīgo klientu.
-

12.pants. Pašvaldības sociālā dienesta pienākumi un tiesības (2)

(5) Pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības iesaistīt klientu tādos pasākumos, kas neizslēdz iespēju aprūpēt bērnu invalīdu vai pirmsskolas vecuma bērnu, vai citu apgādājamo, ja nav citas iespējas nodrošināt aprūpi, piedalīties rehabilitācijas pasākumos vai Nodarbinātības valsts aģentūras organizētajos pasākumos, stāties darba tiesiskajās attiecībās vai gūt ienākumus no darba.

Atslēgas vārdi (1)

- ❑ **Sociālajam dienestam ir tiesības,**
 - bet ne pienākums

 - ❑ iesaistīt var **tikai darbspējīgos klientus**, izņemot šā likuma 37.panta pirmās daļas 1., 2., 3. un 4.punktā minētās personas

 - ❑ iesaistīt var **tos darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēc kārtas**

 - ❑ iesaistīt var **tikai tādos pasākumos, kas neizslēdz iespēju aprūpēt bērnu invalīdu vai pirmsskolas vecuma bērnu, vai citu apgādājamo, ja nav citas iespējas nodrošināt aprūpi, piedalīties rehabilitācijas pasākumos vai NVA organizētajos pasākumos, stāties darba tiesiskajās attiecībās vai gūt ienākumus no darba**
-

Atslēgas vārdi (2)

- ❑ **pasākumi paredzēti tikai darba un sociālo prasmju saglabāšanai, atjaunošanai un apgūšanai,**
 - bet ne nodarbināšana tur, kur var slēgt darba līgumu

 - ❑ **līdz divpadsmit stundām nedēļā, sadalot tās pa vairākām nedēļas dienām**

 - ❑ **pasākumi rada labumu sabiedrībai un neaizvieto pašvaldības funkciju veicējus,**
 - tātad pašvaldības funkcijas nodrošina, slēdzot normālus darba līgumus

 - ❑ **pasākumus īsteno pašvaldībās, biedrībās vai nodibinājumos bez nolūka gūt peļņu,**
 - tātad sociālā dienesta klientu nevar “sūtīt” uz pašvaldības SIA vai pie komersantiem
-

Atslēgas vārdi (3)

- ❑ **sociālais dienests slēdz līgumu ar darbspējīgo klientu, līgumā paredzot pasākumu vietu, laiku, abu pušu tiesības, pienākumus un atbildību;**
 - tas nav darba līgums;
 - tas nozīmē pašvaldības **Sociālā dienesta atbildību par visu pasākumu** (tā organizāciju, drošību un iespējamo zaudējumu atlīdzināšanu, ja notiek kas slikts);
 - **katrs gadījums jāskata individuāli;**
 - 12.panta ceturtās daļas 1.punktā ir noteikti **izņēmuma pasākumi**, ja nav citu variantu, piemēram, tā paša panta ceturtās daļas 2.punkts, kur paredzēta darba līguma slēgšana

 - ❑ 12.panta ceturtās daļas 2.punktā ir noteiktas tiesības iesaistīt darbos pašvaldības teritorijā, **slēdzot darba līgumu uz noteiktu laiku** ar darbspējīgo klientu
-

Atslēgas vārdi (4)

Attiecībā uz jautājumu par to, cik tālu varētu būt **regulējums p/v saistošajos noteikumos**:

- ❑ **lai piemērotu pasākumus, ir pietiekoši atsaukties tikai uz SPSP likumu**

 - ❑ pašvaldību saistošajos noteikumos **varētu būt vispārīgs regulējums, piemēram:**
 - ka iesaista līdz 5 stundām nedēļā, nevis likumā noteikto maksimumu;
 - ka papildus vēl kādu grupu neiesaista;
 - kā notiek sadarbība ar šo pasākumu organizēšanā;
 - utml.
-

Informācija – papildus resursi (1)

- ☐ Š.g. 19.martā Latvijā tiks atzīmēta **Advokatūras diena**, kuras ietvaros nedēļas garumā no **12. līdz 19.martam** advokāti sniegs **bezmaksas juridiskās konsultācijas** personām, kurām ir ierobežotas iespējas saņemt advokātu juridisko palīdzību par samaksu.
- ☐ **Saraksti** ar zvērinātu advokātu birojiem un individuāli praktizējošiem zvērinātiem advokātiem ir pieejami **Latvijas Zvērinātu advokātu padomes mājaslapā (www.advokatura.lv)** sadaļā „konsultācijas 12.-19.martā”.
- ☐ Informācija **izdrukātā veidā** pieejama arī Latvijas Zvērinātu advokātu padomes metodiskajā kabinetā – 101.telpā, Brīvības bulvārī 34, Rīgā.
- ☐ **Lai pieteiktos** uz bezmaksas juridiskajām konsultācijām, **tikšanās datums un laiks jāaskaņo ar attiecīgo advokātu**, zvanot uz sarakstā norādīto tālruni vai sūtot elektroniskā pasta vēstuli.

*Jānis Grīnbergs, Latvijas Zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētājs,
tel:67358487*

Informācija – papildus resursi (2)

- ❑ Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta **ārkārtas situāciju** tālruņa numurs (**diennakts**) **+371 26 33 77 11**
 - ❑ paredzēts nepieciešamās palīdzības sniegšanai tiem **Latvijas valstspiederīgajiem**, kuri **ārvalstīs** nonākuši ārkārtas situācijā
-

Paldies par uzmanību!

Kontaktinformācija:

Dace Zvirgzdiņa, dace.zvirgzdina@lm.gov.lv, 67021593

<http://www.lm.gov.lv/text/1418>

(Nozares politika -> Sociālā aizsardzība -> Sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība -> Noderīga informācija sociālā darba speciālistiem -> Sociālo dienestu sociālā darba speciālistu metodiskās sanāksmes -> 2012.gadā)

